

Transport- og Boligministeriet
Nanna Fannike
Frederiksholms Kanal 27F
1220 København K

Hørings svar vedr. "Forslag til lov om ændring af byggeloven"

6. august 2019

Boligkontoret Danmark takker for lejligheden til at kommentere ovennævnte forslag.

Driftssekretariatet

Havneholmen 21
1561 København V

Tlf. 35 44 80 80

boligkontoret@bdk.dk
www.boligkontoret.dk

Almen boligadministration

Boligkontoret Danmark er positivt indstillet for, at loven skaber mulighed for krav om etablering af eller forberedelse til ladestandere for el-køretøjer. Dette vil imødekomme en efterspørgsel som allerede findes, samt den efterspørgsel som må formodes kommer, i kraft af øget omlægning til private el-biler.

I Danmark findes p.t godt 575.000 almene boliger, fordelt på næsten 990.000 beboere, eller godt en 1/6 af Danmarks befolkning. På landsplan udgør den almene boligmasse over 20 %. Og over 86 % af disse boliger, er af betegnelsen familiebolig.

Det må derfor antages, at en væsentlig del af disse beboere forventer at anskaffe sig et el-køretøj indenfor det næste årti, hvis de har mulighed for at kunne oplade den ved deres egen bolig.

Hvis målsætningen om et fossilfrit samfund i Danmark skal kunne opfyldes, bør dette tænkes ind i den almene bygningsmasse i samarbejde med andre alternative energiformer. I nuværende form, er der store begrænsninger for dette, da det dels er dyrt at etablere, men også er svært at efterkomme hvis det ikke er et krav lovgivningsmæssigt.

Boligkontoret Danmark er ligeledes positivt indstillet for, at der stilles krav om bygningsautomatisering- og kontrolsystemer i større bygninger, der ikke er til beboelse. Generelt støtter vi som bygningsadministrator op omkring, bygningsautomatisering, da det er med til at fastholde lavt energiforbrug, og unødigt overforbrug, som kommer både miljøet og beboere til gavn.

I forbindelse med den konkrete udmøntning af bestemmelserne, opfordres der til:

- at ladestandere tænkes ordentligt sammen med andre alternative energiformer, ex. solceller, uden at lovgivning stiller almene boliger dårligere end andre typer beboelse.
- at der tages højde for, at mange almene boliger er af ældre beskaffenhed, hvorved der kan være problematikker omkring eksisterende forsynings dimensioneringer i den eksisterende

bygningsmasse. Der bør derfor være klare regler for dispensationer og undtagelser, samt beskrivelser vedr. omkostningseffektivitet.

- at almene boliger ikke stilles dårligere end andre typer beboelse, hvis lovgivningen støttes op med økonomiske tilskudsordninger.
- at kravene til forslagene ikke defineres så smalt, at man begrænser bygningsejere til bestemte løsninger og platforme.

Boligkontoret Danmark stiller sig gerne til rådighed for en uddybning af ovenstående kommentarer, og også gerne i forbindelse med det videre arbejde.

Med venlig hilsen
Boligkontoret Danmark

Brian Raahauge
Drift- og Vedligeholdelseskonsulent

Mobil: 92 43 31 79
Mail: braa@bdk.dk

Til: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Titel: VS: Forslag til lov om ændring af byggeloven
Sendt: 02-09-2019 11:03:22

Fra: Frederik Moeller [mailto:Frederik.Moeller@se.com]
Sendt: 15. juli 2019 14:46
Til: TRM Nanna Fannikke
Emne: Forslag til lov om ændring af byggeloven

Kære Nanna Fannikke,

I forbindelse med høring af *Forslag til lov om ændring af byggeloven* af 05.07.2019 forstås, at ændringen af byggeloven konkret udmunder i bestemmelser for bl.a. "etablering af bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i visse bygninger" ved videre læsning forstås, at systemerne skal etableres i alle nye større bygninger (anlæg med samlet effekt på +290kW typisk i bygninger på +5.000 kvm) og bestående erhvervsbygninger, når installationen fører til lavere totalomkostninger for bygningen.

Er det i forbindelse med høring muligt at få specificeret, hvornår den lavere totalomkostning for bygningen skal indtræde efter installation af bygningsautomatiserings- og kontrolsystem, er dette år 5, 10 eller 20?

Baggrunden og ønsket for en specificering, skyldes, at byggebranchen typisk er en *compliance* branche, og man risikerer en lovændring uden den ønskede effekt.

FYI er ovenstående ønske om specificering på foranledning af Brancheforening for Bygningsautomation.

Ser frem til dit svar og forsat god sommer,

De bedste hilsner,
Frederik Møller

Frederik Moeller

Offer Manager
Digital Energy
Building & IT Business
Schneider Electric

M +45 27 78 91 65
E frederik.moeller@schneider-electric.com

Lautrupvang 1A
Ballerup
Denmark

*Please consider the environment before printing this e-mail

26. august 2019

Hørings svar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven

Transport- og Boligministeriet har den 5. juli 2019 sammen med Transport-, Bygnings- og Boligministeriet anmodet om bemærkninger til udkast til ændring af byggeloven.

De foreslåede ændringer har bl.a. til formål at implementere revision af direktiv om bygningers energimæssige ydeevne og energieffektivitet (bygningdirektivet) i dansk lovgivning. Med ændringen af byggeloven indføres der hjemmel til, at der kan fastsættes nærmere regler om ladestandere til elektriske køretøjer samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

I forhold til indførelse af hjemmel til, at der kan fastsættes nærmere regler om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer, har BL ikke yderligere bemærkninger. Det skyldes, at reglerne på nuværende tidspunkt alene tænkes at vedrøre store bygninger til erhverv.

I forhold til, at der kan fastsættes nærmere regler om ladestandere har BL en række bemærkninger, da forslaget konkret skaber mulighed for krav om etablering af eller forberedelse til ladestandere for el-køretøjer.

Indledningsvist skal det understreges, at den almene sektor har høje klimaambitioner, og at der gennem renoveringer støttet af Landsbyggefonden sættes et stort positivt klimaaftryk gennem markante varmebesparelser.

Omkring ladestandere skal bemærkes følgende:

For det første, at der er stor forskel på henholdsvis etablering af ladestandere og forberedelse til ladestandere.

Ministeriet har oplyst, at der i forbindelse med forberedelse til ladestandere er tale om, at der skal trækkes tomme rør ud til parkeringspladserne. Det er dog uvist, hvad forberedelse til ladestandere indebærer.

BL har i den forbindelse udregnet, at den samlede pris for ladestandere kan blive mellem 1,25 mia. kr. – 1,875 mia. kr. Beregningerne er baseret på, at hver anden lejlighed i den almene sektor har en parkeringsplads (tallet er nok højere) og hver tiende skal have en 32 KV ladestander, som koster mellem 50.000-75.000 kr. Denne beregning er således udelukkende i forhold til eksisterende almene boliger. Hertil vil således skulle lægges omkostninger i forbindelse med nybyggeri.

Hertil kommer, at omkostningerne til både etablering og forberedelse er højere i forbindelse med renoveringer af eksisterende almene boliger end i forbindelse med nybyggeri.

De almene boliger er non-profit, og huslejen er fastsat som såkaldt balanceløje, dvs. ekstra omkostninger slår direkte ud i huslejen. Hertil kommer, at nybyggeriet er underlagt maksimumbeløb pr. kvadratmeter, som ikke kan overskrides. Særligt i og omkring de større byer betyder de høje

grundpriser, at der opføres boliger til maksimumbeløbet. Yderligere krav om ladestandere vil derfor fortrænge byggekvalitet.

Samtidig skal det bemærkes, at også de laveste indkomstgrupper huses i de almene boliger, idet den almene sektor løser den boligsociale opgave. Der bor en meget stor andel enlige og særligt enlige pensionister i de almene familieboliger. Hertil kommer, at en del af de almene boliger er målrettet særlige grupper som ungdomsboliger, ældreboliger samt plejeboliger målrettet ældre og personer med forskellige funktionsnedsættelser. Mange af de nævnte persongrupper har ikke adgang til egen bil, og det bør også indgå i overvejelserne omkring en optimal udbredelse af ladestandere.

På baggrund af de ovennævnte bemærkninger er det afgørende vigtigt for BL, at udbredelse af ladestandere sker på et velbelyst grundlag, hvor der er klarhed over omkostningerne, over det faktiske bilforbrug i de enkelte bebyggelser samt tages hensyn til de økonomiske muligheder, som de forskellige grupper af almene lejere reelt har. Dermed henstiller BL også til, at omkostnings-effektivitet og dispensationsmuligheder indgår på samme måde som i forbindelse med implementering af Energieffektivitetsdirektivet.

BL står selvfølgelig til rådighed for en uddybning af ovenstående. I den forbindelse kan juridisk konsulent Christina Iversen (civ@bl.dk) eller teknisk konsulent Mikkel Jungshoved (mju@bl.dk) kontaktes.

Med venlig hilsen

Bent Madsen

Sendt til trm@trm.dk, kopi til naf@trm.dk

J.nr.: 2019-3143

Dok. ansvarlig: NNR
Sekretær: EDR
Sagsnr: s2019-763
Doknr: d2019-17280-7.0
22. august 2019

Dansk Energis hørings svar til ændring af byggelov

Dansk Energi har med interesse læst Transport- og Boligministeriets udkast til forslag til ændring af byggeloven og ser positivt på, at der tages initiativ til at fremme den nødvendige ladeinfrastruktur, som er en forudsætning for den grønne omstilling.

Dansk Energi er bekendt med, at der er tale om implementering af direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (Bygningsdirektivet). Med lovforslaget foreslås byggeloven ændret således, at der indføres lovhjemmel til at fastsætte nærmere regler om ladestandere og bygningsautomatik.

Dansk Energi bakker op om Bygningsdirektivets hensigt med at fremme den grønne omstilling af transportsektoren med nye krav, der skal fremme udbredelsen af ladeinfrastruktur til elektriske køretøjer og bygningsautomatik, der samlet set medvirker til at fremtidssikre vores bygningsmasse og sikre muligheden for samspil med energisystemet til gavn for den grønne omstilling. Det bemærkes dog samtidigt, at der lægges op til en minimumsimplementering af Bygningsdirektivets krav.

Dansk Energi forstår, at denne lovhjemmel efterfølgende vil blive udmøntet som krav i hhv. Bygningsreglementet og en ny bekendtgørelse om ladeinfrastruktur, og ser frem til at indgå i denne proces.

Konkret har Dansk Energi følgende bemærkninger:

Ad krav til ladestandere til elektriske køretøjer

Det bemærkes, at der i lovforslaget alene sikres lovhjemmel til at stille krav til de i Bygningsdirektivet nævnte bygningsformer. Muligheden for at stille krav til etablering af ladestandere eller klargøring hertil i forbindelse med nybyggeri eller renovering af større ejendomme kunne med fordel bredes ud til også at omfatte enfamiliehuse (BBR koder 110, 120, 130) med egen parkeringsplads for at fremtidssikre boligen ved at minimere omkostningen til etablering af ladestandere, når behovet opstår for boligejeren. Generelt gælder det for alle bygningstyper, at der vil opstå et behov for efterfølgende at få defineret begrebet 'renovering'. Samtidigt er det behov for klare retningslinjer hvornår, og ved hvilke typer renovering, at disse nye krav gør sig gældende. Dansk Energi anbefaler således, at lovhjemlen udvides til også at omfatte disse typer af bygninger og at der udarbejdes entydige retningslinjer for hvornår kravene om ladestandere gør sig gældende.

I forhold til konkret udmøntning af lovgivningen, herunder mindstekrav til etablering af ladestandere i eksisterende bygninger, ser Dansk Energi frem til at indgå i dialog med myndigheder og relevante parter for at fastsætte et ambitiøst, men dog økonomisk håndterbart krav. Det er ikke blot et spørgsmål om at fastsætte mindstekravet, men ligeledes at sikre at de ladestandere, der etableres, er klargjort til et smart energisystem herunder at kunne igangsætte opladning på baggrund af prissignaler, eller hvor grøn strømmen i stikkontakten er.

I forhold til mindstekravet til antal ladestandere, der jf. Bygningsdirektivet skal være gældende fra 2025, mener Dansk Energi, at dette ikke er tilstrækkeligt til at understøtte den grønne omstilling af transportsektoren. Bilproducenter vurderer, at elbilen allerede i 2025 vil være økonomisk attraktivt i forhold til den konventionelle bil. Skal direktivet have effekt, er det derfor nødvendigt at gøre mindstekravet til antal ladestandere gældende tidligere.

Dansk Energi foreslår derfor, at der sikres lovhjemmel til at gøre disse krav gældende allerede i 2023, og at kravet udvides til også at omfatte beboelsesejendomme med mere end 20 parkeringspladser.

Ad krav til bygningsautomations- og kontrolsystemer

Det bemærkes i lovforslaget, at installation af bygningsautomations- og kontrolsystemer i eksisterende bygninger skal resultere i lavere totalomkostninger. Denne forudsætning taler for en præcisering af hvordan, totalomkostninger skal beregnes, især hvilken tidshorisont der skal regnes i. Denne specificering vil være central for lovforslagets effekt og bør indarbejdes, når lovhjemmel udmøntes i Bygningsreglementet.

Dernæst er det vigtigt for Dansk Energi at pointere, at bygningsautomatik bør fokusere på samspil mellem systemer i bygningen og ikke mindst energisystemet omkring bygningen.

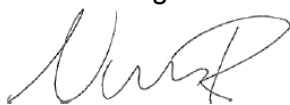
I implementering af krav i Bygningsreglementet er det derfor essentielt, at der stilles krav om, at bygningsautomatik understøtter tovejskommunikation således, at bygningerne bliver en del af et intelligent energisystem.

Det bemærkes, at direktivet alene fastsætter krav til bygninger med et effekttræk på 290 kW, nogenlunde svarende til mere end 5.000 m² – altså alene relativt store bygninger. Dette er i kontrast til en analyse af Teknologisk Institut, hvor det vurderes, at der er et potentiale for energifleksibilitet for bygninger med et areal ned til 1.000 m². Danmark har mange bygninger i spændet 1.000-5.000 m², der med fordel i fremtiden kan understøtte energisystemet, og det bør derfor overvejes, om udmøntningen skal udvide genstandsfeltet til også at omfatte denne del af bygningsmassen.

Dansk Energi står selvfølgelig til rådighed, såfremt der er behov for afklaring af ovenstående, eller Transport- og Byggestyrelsen har yderligere spørgsmål.

Med venlig hilsen

Dansk Energi

Nikolaj Nørregård Rasmussen

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Den 22. august 2019

Høringsvar på forslag til lov om ændring af byggeloven

Dansk Erhverv støtter omstillingen væk fra fossile brændstoffer og dekarboniseringen af transportsektoren. Teknologiuudviklingen indenfor persontransport er heldigvis voldsom, både hvad angår grønne alternativer til benzin- og dieselmotorer, men også i forhold til udvikling af selvkørende biler, nye forretningsmodeller og ejerformer. Det er derfor højst usandsynligt, at de nuværende fossile teknologier, optankningsbehov og kørselsmønstre er de samme de næste 10-15 år.

Elbiler er den mest lovende teknologi indenfor personbiler i dag, og her er der kommercielle muligheder for opladningsinfrastruktur. Dansk Erhverv mener derfor, at det bør være markedet, som skal drive udrulning af optankning af biler, og omkostningerne dækkes af de virksomheder der har fortjenesten for opladningerne.

I udarbejdelsen af grund- og nærhedsnotatet til forhandlingerne af bygningsdirektivet blev omkostningerne ved infrastruktur for el-biler opgjort til hhv. 5,4-8,2 mio. kr. årligt for etablering af ladestander ved opførelse af nye erhvervsbygninger, samt 420-630 mio. kr. for etablering af ladestander ved eksisterende erhvervsbygninger. Endvidere vurderes forslaget at medføre omkostninger for erhverv på 7,4 mio. kr. til forberedelse af kabelrør til ladestander.

Disse omkostninger vurderes at være lavt sat, og de bør konkretiseres i forbindelse med en evt. fastsættelse af nærmere regler om ladestander til elektriske køretøjer. Derudover bør berørte virksomheder og organisationer inddrages i det videre arbejde med implementeringen. Det kan i den sammenhæng overvejes, hvilke incitamenter der bør være for udrulning af ny infrastruktur til optankning af biler, såfremt det ikke drives af markedet alene.

Konkret i forhold til detailhandlen, så opholder bilerne sig ikke længe på parkeringspladserne, og det stiller krav til ladeeffekten såfremt en optankning skal give mening. Det betyder igen øgede infrastrukturomkostninger til opladning.

Dansk Erhverv bidrager meget gerne i det videre arbejde med implementering af forslaget, så den kommercielle udrulning af ladeinfrastruktur kan finde sted i takt med udvikling i elbilsparken, og på en måde hvor infrastrukturomkostningerne ikke overvælttes på tredje part, men bæres af dem der har fortjenesten eller nytten. Det bør ikke være en ekstra økonomisk byrde for de virksomheder som ikke kan se en kommerciel mulighed i udrulning af ladeinfrastruktur eller andre optankningsmuligheder. Særligt i forhold til eksisterende bygninger er der betydelige omkostninger, mens de er mindre ved eksisterende erhvervsbyggeri.

Derfor ønsker Dansk Erhverv en strikt implementering af direktivet, som ikke pålægger danske virksomheder yderligere omkostninger.

Med venlig hilsen,

Ulrich Bang
Klima- og energichef

Transport- og boligministeriet
Att.: Fuldmægtig Nanna Fannikke
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
Trm@trm.dk

Cc: naf@trm.dk

Høring over udkast til lov om ændring af byggeloven j.nr. 2019-3143

DI takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslaget om ændring af byggeloven j.nr. 2019-3143 om implementering af bygningsdirektivet.

DI støtter implementeringen af bygningsdirektivets bestemmelser om hhv. etablering af ladestandere til elektriske køretøjer, samt etablering af bygningsautomatisering og kontrolsystemer i visse bygninger.

DI støtter elektrificeringsdagsordenen, og har således forståelse for, at der skal udrulles og etableres en forsyningsinfrastruktur, som skal understøtte en omstilling til bl.a. elektriske køretøjer. DI finder dog, at denne udrulning i høj grad bør ske på kommercielle vilkår, men anerkender behovet for yderligere tiltag. DI bemærker, at der er tale om en beføjelse i byggeloven, som giver ministeren hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser om etablering af ladestandere eller forberedelse heraf i forbindelse med nybyggeri og større renoveringer samt fastsætte bestemmelser om et minimum af ladestandere på parkeringspladser til eksisterende bygninger, som ikke er beboelsesejendomme.

DI skal henstille til, at ministeren ved udmøntning af beføjelsen udformer et fleksibelt regelsæt. Dette er nødvendigt af flere årsager, bl.a. at der findes bebyggelser i byområder uden adgang til parkering, hvor det ikke vil give mening at stille krav om etablering af ladestandere, og at der allerede er etableret forretninger, som udruller ladestandere på markedsvilkår, hvilket som nævnt fortsat bør være en mulighed. Det er således i DI's øjne afgørende, at vi ikke får udformet et regelsæt, der pålægger rigide krav til opstilling af ladestandere på steder, hvor det ikke giver mening, men som sikrer opstilling, hvor behovet er.

DI har ingen kommentarer til forslagene om etablering af automatiserings- og kontrolsystemer.

Såfremt ovennævnte giver anledning til spørgsmål eller kommentarer står undertegnede naturligvis til rådighed for en drøftelse heraf

Med venlig hilsen

Elly Kjems Hove
Branchedirektør

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

22. august 2019

Sendt pr. mail til trm@trm.dk og naf@trm.dk

J.nr.: 2019-4102-0058-7

Sagsbehandler:
Michala Boesen
Mail: MNB@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens hørings svar

Transport- og Boligministeriet har ved mail af 5. juli 2019 (j.nr. 2019-3143) anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om ladestandere samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer).

Domstolsstyrelsen har i den anledning noteret sig, at de økonomiske konsekvenser af forslaget om at indføre hjemmel til at stille krav om ladestandere til elektriske køretøjer vil blive vurderet i forbindelse med udmøntning af bemyndigelsesbestemmelsen.

Det er umiddelbart Domstolsstyrelsens vurdering, at indførelse af krav om etablering af ladestandere vil medføre væsentlige udgifter for domstolene, der ikke kan afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme.

En nærmere beregning af udgifternes størrelse afventer eventuel udmøntning af bemyndigelsesbestemmelsen.

Lovudkastet giver ikke Domstolsstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

**EJENDOM
DANMARK**

Transport- og Boligministeriet

fremsendt pr. e-mail:
til trm@trm.dk
cc: naf@trm.dk

Lena Hartmann
leh@ejd.dk
Juridisk konsulent
+45 33 12 03 30

23. august 2019

Høring over udkast til lov om ændring af byggeloven Journalnummer 2019-3143

EjendomDanmark har modtaget Transport- og Boligministeriets høringsbrev af 5. juli 2019 med en foreslået ændring af byggeloven.

Den foreslåede lovændring giver hjemmel til

- at fastsætte nærmere regler om, at der i forbindelse med nybyggeri samt bestående bygninger skal etableres ladestandere til elektriske køretøjer eller foretages forberedelse til etablering af ladestandere.
- at fastsætte nærmere regler om at der i bestående bygninger kan etableres bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer til styring af tekniske systemer i bygningen.

Lovændringen er nødvendig for at kunne opfylde direktiv 2018/844/EU om ændring af direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet. Det er et fælles mål at nedbringe Danmarks energiforbrug hvorfor EjendomDanmark som udgangspunkt støtter op om lovforslaget.

For vidtgående hjemmel

Ændringsloven er meget bredt formuleret og giver en vidtgående hjemmel til at fastsætte regler igennem konkretiserende bekendtgørelser. I ændringsloven er der ikke taget højde for de begrænsninger og dispensationsmuligheder, der findes i direktiverne.

Vi ser derfor en risiko for at bekendtgørelser, der udformes indenfor denne brede ramme, kommer til at stille flere krav til bygningsejere end nødvendig for at opfylde direktivet.

Vi foreslår derfor, at følgende begrænsninger (der følger af direktivet) indarbejdes i forslaget til lov om ændring af byggeloven og ikke først i de konkretiserende bekendtgørelser.

Ad § 4e Krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer

Jf. direktiv 2010/31/EU, Art. 14, stk. 4, gælder pligten til etablering af bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer, kun i erhvervsjendomme, der har varmeanlæg eller kombinerede rumopvarmnings- og ventilationsanlæg med en nominel nytteeffekt på over 290 kW og kun såfremt det er teknisk og økonomisk muligt.

Begrænsningerne er nævnt i bemærkninger til lovforslaget, men fremgår ikke af selve lovteksten og bør derfor indarbejdes.

Ad § 4 d) Krav om ladestandere og klargøring til ladestandere:

Jf. direktiv 2010/31/EU, Art. 8, kan erhvervsbygninger, der har mere end 20 parkeringspladser, men som ejes og benyttes af små og mellemstore virksomheder, undtages fra kravet om opsætning af et minimum af ladestandere.

Denne dispensationsmulighed, der har til formål at beskytte små og mellemstore virksomheder, fremgår ikke af lovforslaget og bør derfor indarbejdes i ændringsloven.

For så vidt angår bygninger, som har mere end 10 parkeringspladser, bør det fremgå af bygningsloven, at kravet om etablering kun udløses, såfremt parkeringsanlægget støder op til bygningen eller befinder sig inde i bygningen.

Denne begrænsning fremgår ikke af lovforslaget og ændringsloven kan derfor efter sin ordlyd give hjemmel til krav om etablering af ladestandere i alle bygninger, der har mindst 10 parkeringspladser – uanset bygningstype og uanset parkeringspladsernes fysiske beliggenhed.

I forhold til eksisterende bygninger bør der desuden konkretiseres, at ikke enhver større ombygning i ejendomme med mere end 10 parkeringspladser, udløser krav om etablering af eller klargøring til etablering af ladestandere, men at dette udelukkende er tilfaldet ved renoveringsforanstaltninger, der omfatter parkeringsanlægget eller parkeringsanlæggets elektriske infrastruktur.

Endelig bør der i lovforslaget tages højde for, at der kan forekomme særlige omstændigheder, der besværliggør etablering af ladestandere i en sådan grad, at der skal gives dispensation fra kravet, jf. direktiv 2010/31/EU, Art. 8, stk. 6.

Vi henstiller derfor til at de ovennævnte begrænsninger bliver indarbejdet i selve lovteksten. Skulle de ikke blive taget med i ændringsloven, skal vi fremhæve vigtigheden af, at de bliver medtaget i de efterfølgende bekendtgørelser og at disse bliver sendt i høring.

Hvilke ejendomme

Både direktivet og forslag til lov om ændring af byggeloven arbejder med to bygningstyper. Beboelsesejendomme og erhvervsjendomme. Det forbliver dog uklart, hvad der skal gælde for de mange blandede ejendomme, altså ejendomme, der indeholder både beboelse og erhverv. Skal disse anses som enten beboelses- eller erhvervsjendom? Er det afgørende, hvor stor en del af ejendommen, der har hvilken anvendelse? Eller er det hensigten at disse ejendomme skal opfylde kravene til begge ejendomstyper?

Lejelovgivning

Der vurderes, at implementeringen typisk vil være omkostningseffektiv. Dette gælder dog kun når der er sammenfald mellem den (juridiske) person, der afholder udgiften til etablering og vedligeholdelse af kontrolsystemerne og den (juridiske) person, der får gavn af de derigennem opnåede energibesparelser.

Omkostninger til etablering og til det løbende tilsyn og vedligeholdelse af hhv. ladestandere og bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer vil typisk ligge hos bygningens ejer.

Såfremt der er tale om udlejningsejendomme, vil de energibesparelser, der kan opnås igennem kontrolsystemerne, dog komme lejerne til gode og afspejle sig positivt i lejernes forbrugsregnskaber. Den nuværende lejelovgivning giver ikke udlejer mulighed for at medtage udgifterne til ladestandere og til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i ejendommens forbrugsregnskaber.

For at skabe en balance, bliver det nødvendigt, at tilpasse lejelovgivningen således at udlejer kan få kompensation for etablerings- og tilsynsudgifterne fra lejerne, som får direkte økonomisk gavn af energibesparelsen.

En mulig form kunne være at tilføje udgiften som en udgiftspost, der kan medtages i ejendommens forbrugsregnskab (ligesom det sker ved fx udgifter til energimærkning).

Et formuleringsforslag til LL § 37 og til ELL § 45 kunne være:

"Udgifterne til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer medtages i regnskabet for varme og opvarmning af brugsvand med de løbende udgifter til tilsyn og vedligeholdelse. Endvidere medtages en passende forrentning af etableringsomkostningerne."

Kapacitet

Der bør desuden tages højde for elnettets kapacitet. Det ses udmeldt fra Dansk Energi i bl.a. "[Gør elnettet klart til elbilerne](#)", at det eksisterende elnet ikke kan klare opgaven med at forsyne så mange ladestandere, som politisk ønsket. For at undgå, at ejendomsjere bliver mødet med krav, hvis realisering ikke giver mening, henstiller vi derfor til at der ved formuleringen af bekendtgørelserne og de deri givne

dispensationsmuligheder, tages hensyn til, hvad der er teknisk muligt og forsyningsmæssigt fornuftig.

Afslutningsvis vil vi på vegne af vores medlemmer fremhæve vigtigheden af, at bekendtgørelserne bliver sendt i høring på lige fod med lovforslaget, da det bliver selve bekendtgørelserne, der kommer til at regulere i detaljer, hvilke krav bygningsejer skal til at opfylde.

Venlig hilsen

Morten Østrup Møller
Juridisk direktør

Transport- og Boligministeriet
Nanna Fannike
Frederiksholms Kanal 27F
1220 København K

Glostrup, fredag, 23 august 2019

Høringssvar vedr. "Forslag til lov om ændring af byggeloven"

Energiforum Danmark takker for lejligheden til at kommentere ovennævnte forslag.

Energiforum Danmark finder det positivt, at der skabes hjemmel i byggeloven, til at stille krav om etablering af eller forberedelse til ladestandere for el-køretøjer i forbindelse med en lang række bygninger.

I forbindelse med den konkrete udmøntning af loven, anbefaler vi dog, at man skal være opmærksom på:

- Er elnettets beskaffenhed i alle områder, så det er muligt at etablere den ønskede infrastruktur med den ønskede effekt? Hvis ikke - hvem afholder så udgifterne til opgraderinger og netforstærkning?
- Der vil opstå et finansieringsbehov, når så massive investeringer skal foretages, særligt i forbindelse med eksisterende bygninger
- Hvis/når reglen udrulles i boligområder, bør der være dispensationsmuligheder for ejendomme med få bilejere.

Derudover savner vi en generel strategi for infrastrukturen til el-køretøjer og finansieringen heraf, særligt set i lyset af de politiske ambitioner på området.

Vi mener også, at det er yderst positivt, at der stilles krav om bygningsautomatisering- og kontrolsystemer i større bygninger, der ikke er til beboelse. Det er faktisk på høje tid, der stilles krav om dette.

Langt de fleste bygninger vil allerede leve op til et krav om tilstedeværelse af disse systemer, og vi håber derfor, at den konkrete udmøntning af kravene kan fremme brugen og udbyttet af de eksisterende systemer, fx gennem vejledninger. Samt at der sættes fokus på dokumentation af bygningsautomatikkens indregulering og idriftsættelse.

I forbindelse med den konkrete udmøntning af bestemmelserne, opfordrer vi desuden til:

- at man ikke definerer bygningsautomatisering- og kontrolsystemer så snævert, at man begrænser bygningsejerne til bestemte kommunikationsløsninger eller platforme
- at man definerer bygningsautomatisering- og kontrolsystemer, så vi også sikrer systematisk overvågning af energiforbruget, gerne på daglig basis. Dermed udnyttes bygningsdataene optimalt i forhold til at undgå spild og overforbrug.
- at mulighederne for brug af IOT og AI ikke begrænses af alt for specifikke krav til systemerne
- at bestemmelserne fremmer en intelligent udnyttelse af systemerne, fx ved, i nybyggeri, at stille krav om sammenhæng/synergi mellem styringssystemerne til hhv varme, ventilation og køl, samt krav om styringsstrategier for nybyggeri over en vis størrelse og kompleksitet.

I bemærkningerne står der, at kravet om etablering af bygningsautomatisering- og kontrolsystemer for eksisterende bygninger kan fraviges, hvis det ikke er omkostningseffektivt. Vi anbefaler at det defineres ret præcist hvordan det opgøres, så vilkårene er tydelige og ens for alle.

Energiforum Danmark stiller sig gerne til rådighed for en uddybning af ovenstående kommentarer, og også gerne til det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Dorte Nørregaard Larsen
Sekretariatsleder
Energiforum Danmark

22. august 2019
19/04766-6

Erhvervsministeriet har følgende bemærkninger til Udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER) har modtaget lovforslaget i høring.

TER har følgende vurdering af forslaget administrative konsekvenser for erhvervslivet samt bemærkninger til Transport- og Boligministeriets vurdering af principperne for agil erhvervsrettet regulering.

Administrative konsekvenser

TER har følgende bemærkninger om de administrative konsekvenser for erhvervslivet.

TER vurderer, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vurderes at være under 4 mio. kr. årligt, hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

Principper for agil erhvervsrettet regulering

TER har følgende bemærkninger om Transport- og Boligministeriets vurdering af principperne for agil erhvervsrettet regulering.

Transport- og Boligministeriet har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i lovforslaget. TER har ingen bemærkninger hertil.

TER minder om, at udkast til erhvervsrettet regulering, jf. Vejledning om Erhvervsøkonomiske Konsekvensvurdering og Vejledning om Principper for agil erhvervsrettet regulering, bør sendes i høring hos TER så vidt muligt 6 uger før den offentlige høring. TER skal således dels vurdere de administrative konsekvenser for erhvervslivet og dels screene for ministeriets vurdering af principperne for agil erhvervsrettet regulering. Erhvervsrettet regulering sendes i præhøring hos TER via letbyrder@erst.dk.

Kontaktperson vedr. ovenstående bemærkninger:

Per Kæmpe

Fuldmægtig

Tlf. direkte 3529 1556

ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50

Fax. 33 12 37 78

CVR-nr. 10092485

EAN nr. 5798000026001

em@em.dk

www.em.dk

E-post PerKae@erst.dk

Ringkøbing, den 23. august 2019

Til Transport- og Boligministeriet

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af byggeloven (jnr. 2019-3143)

I Elbilforeningen FDEL er vi glade for, at EUs bygningsdirektiv og den danske følgelovgivning fremover stiller krav til bygherrer om etablering af ladestandere til elbiler. Med dette høringssvar ønsker vi at bidrage til, at den nye lov bliver en reel støtte for omstillingen til en grønnere bilpark i Danmark.

EU-direktivet er baseret på et mål om, at 30 procent af Europas nye biler skal være nulemissionsbiler i 2030 (KOM(2017) 676). I Danmark er målet, at 100 procent af nysalget i 2030 skal være nulemissionsbiler. Derfor bør Danmark gå videre, end direktivet pålægger os. Dette gælder både omfang og tidslinie.

Elbilforeningens detaljerede høringssvar findes på de følgende sider. Vores høringssvar vedrører lovforslaget såvel som den bekendtgørelse, der ifølge forslaget skal udmønte loven.

Nogle af kommentarerne vedrører muligvis andre ressortområder end transport- og boligministeriets. Her er det vigtigt for lovens og bekendtgørelsens effekt, at de relevante ministerier inddrages.

Elbilforeningen står gerne til rådighed for spørgsmål og yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Elbilforeningen FDEL

Anna Hilden, formand

Elbilforeningen FDEL er de danske elbilisters forbrugerorganisation. Vi arbejder for flere elbiler på de danske veje og for den grønne omstilling af transporten. FDEL har ca. 900 betalende medlemmer og mere end 3000 følgere i hele Danmark. Se mere på www.fdel.dk og følg os på Facebook og Twitter.

Hørings svar

1. Fysisk tilgængelighed

Hvis ikke laderne er reelt tilgængelige for dem, der skal bruge dem, har loven og bekendtgørelsen ingen værdi, og bygherrens ekstra udgifter til etablering af ladestander er spildt. Derfor skal det sikres, at ladepladserne kan forbeholdes elbiler med ladebehov.

1.1 Loven skal give mulighed for, at ladepladserne kan forbeholdes elbiler under opladning. Det skal ske ved hjælp af tydelig skiltning og evt. bemaling.

1.2 For offentlige parkeringspladser skal ladepladserne være forbeholdt elbiler under opladning.

Bemærkninger:

- *I praksis kan det være fornuftigt at tillade, at ladende biler bliver holdende på pladsen efter opladning, for eksempel om natten.*
- *Nogle steder, for eksempel ved indkøbscentre eller på offentlige P-pladser i byer, vil en tidsbegrænsning på for eksempel 3-4 timer være relevant.*
- *Hvis de øvrige parkeringspladser har tidsbegrænsning på under 3-4 timer, må ladepladserne kunne undtages herfra, da kortere opladningstid ved en normallader (≤ 22 kW AC) for mange bilmodeller ikke rigtig giver mening (en bil, der lader ved 3,7 kW på AC, skal lade ca. 4 timer for at få strøm nok til 100 kilometers kørsel).*

1.3 Det skal være muligt for parkeringspladsens ejere eller anden myndighed at håndhæve parkeringsreglerne på ladepladser på samme måde, som de kan håndhæve regler for parkering på de øvrige pladser.

2. Kommerciel tilgængelighed

Det skal være praktisk muligt for alle elbilister at lade ved ladestanderne, også uden at de behøver at tegne aftale hos en bestemt udbyder. Dette er allerede fastlagt i dansk lov (*Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om krav til tekniske specifikationer m.v. for offentligt tilgængelig infrastruktur for alternative drivmidler og motorkøretøjsmanualer* af 8. maj 2018).

I dag opfylder selskaberne i praksis loven ved, at man kan sende en SMS eller downloade en speciel app for at lade på ladere fra et selskab, man ikke er kunde hos. Dette er for kompliceret og hæmmer udbredelsen af elbiler og elbilturisme. Alle ladere, der bruges af mere end en enkelt elbilist, bør i fremtiden kunne aktiveres ved brug af kreditkort.

2.1 På offentlige parkeringspladser skal laderne kunne aktiveres ved brug af et dansk eller internationalt kreditkort.

3. Beboelsesejendomme

Direktivets bestemmelser om opstilling af og forberedelse til ladestanderne ved beboelsesejendomme er et stort skridt fremad for beboerne i etagebyggeri og for udbredelsen af elbilisme i byerne.

Men direktivet og lovforslaget omfatter kun nye beboelsesejendomme og ejendomme, der gennemgår en større renovering. Beboere i eksisterende byggeri har ringe støtte i direktiv og lovudkast, hvis de ønsker at skifte til elbil. Derved kommer lovudkastet til at hæmme udbredelsen af elbiler, især i byerne.

Elbilforeningen mener, at beboere i etagebyggeri med parkeringspladser skal have ret til at få etableret en ladestander.

3.1 Lovforslag og bekendtgørelse udvides, så beboere i etagebyggeri med tilhørende parkeringspladser får ret til etablering af ladestander.

Bemærkning:

- Dette kan implementeres efter norsk forbillede (for "sameier" gælder: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-65#KAPITTEL_5 (paragraf 25), for "borettslag" er et lovforslag i høring: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-forslag-til-endringer-i-plan-og-bygningsloven-eierseksjonsloven-og-burettslagslova/id2642313/?expand=horingsnotater>)

4. Stiktyper og effekt

Direktivet nævner ikke noget om, hvilke stiktyper og hvilken effekt ladestanderne skal have. Dermed kunne direktivets krav i princippet opfyldes ved at opstille 220 V stikkontakter.

Dette er dog af mindst to grunde ikke en god idé: For det første tager opladning ved 220 V via "mormorkabel" mellem 3 og 10 gange så lang tid som opladning ved en 11-22 kW normallader. For det andet kan brug af "mormorkablet" være forbundet med brandfare.

Derfor skal det specificeres i bekendtgørelsen, at der skal være tale om 11-22 kW normalladere med Type 2-stik – eller eventuelt hurtigludere (>= 50 kW DC) med CCS-stik.

4.1 Det skal præciseres i bekendtgørelsen, at ladestanderne enten skal have Type 2-stik og kunne yde mindst 11 kW AC eller skal have CCS-stik og kunne yde mindst 50 kW DC – eller begge dele i kombination.

Bemærkning:

- Som vi læser direktivet, retter det sig primært mod steder, hvor bilisterne opholder sig et stykke tid (arbejdspladser, boliger, bycentre, indkøbscentre, hospitaler osv.), ikke mod rasteplasser og lignende. Det giver dermed i de fleste tilfælde mest mening at opstille normalladere. De er langt billigere at etablere, de giver en jævnere belastning af elnettet, og de giver mulighed for forskudt opladning, så strømmen trækkes, når der er overskud af den. Normalladning er også det bedste for bilernes batterier. Endelig foretrækker elbilister i etageboliger ifølge Elbilforeningens egen undersøgelse at oplade ved normalladere frem for hurtigludere, se denne artikel:

<https://www.altinget.dk/transport/artikel/elbilforening-hurtigladning-bliver-ikke-et-problem-i-byerne> .

5. Tidslinje

Direktivet og lovudkastet nævner 2025 som frist for indførelse af ladestandere i eksisterende byggeri. Det er for sent, hvis formålet er at fremme overgangen til elbiler og sikre, at den sidste benzin- eller diesebil er solgt i 2029. Det gælder især i byerne, hvor mange er henvist til at lade bilen op på arbejdspladsen eller i det offentlige rum. Derfor skal implementeringen fremskyndes:

5.1 Krav til etablering af ladestandere i eksisterende byggeri skal træde i kraft i 2023.

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

23-08-2019

Dir. tlf.
+45 45 27 07 13

E-Mail
dbl@fdm.dk

Sagsnr.
S19-7043

Ref: DBL/

Sendt pr. e-mail til trm@trm.dk og naf@trm.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven, journalnummer 2019-3143

I forbindelse med ovennævnte høring har FDM følgende bemærkninger.

Regeringens mål om en reducere af drivhusgasudledningen i 2030 med 70% kan kun nås, hvis transportsektoren bidrager. I den forbindelse vil elbilen være et vigtigt led i løsningen, hvorfor det er afgørende, at det sikres, at elbilen er et reelt alternativ for så mange som muligt.

I dag afholder mange bilkøbere sig fra at købe en elbil pga. manglende lademuligheder, ikke mindst ved boligen. Især når man bor i en etageejendom, kan det være vanskeligt eller ligefrem umuligt at oplade sin elbil i nærheden af boligen. Da 32% af danskerne bor i etageboliger, er problemstillingen reel for gennemførelsen af den grønne omstilling.

Den danske regering bør gå forrest og hjælpe borgere, der ønsker en elbil, med rammevilkår, der gør opsætning af ladestander attraktive, og dermed sikrer lademuligheden. Den største hindring i den sammenhæng er i dag, at boligselskaberne ikke ved, hvor de skal henvende sig. Der mangler et rådgivningscenter eller tilsvarende, hvor boligselskaberne kan få hjælp og rådgivning. FDM bidrager gerne med viden, men på nuværende tidspunkt er det af ressourcemæssige årsager kun muligt for os at rådgive vores medlemmer.

Da den grønne omstilling og udbredelsen af grønne biler haster, bør det overvejes om EU-direktivet skal implementeres på en måde, så den praktiske gennemførelse ligger tidligere end 2025. 2025 kan meget vel være for sent, hvorfor Danmark allerede nu bør sikre en ambitiøs fremdrift.

Med venlig hilsen

Dennis Lange
Juridisk konsulent

Firskovvej 32
Postboks 500
2800 Kgs. Lyngby

Tlf. +45 70 13 30 40

CVR nr. 10 37 67 18

fdm@fdm.dk
www.fdm.dk

Til: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Titel: VS: Godt lovforslag om ændring af byggeloven
Sendt: 02-09-2019 11:02:45

Fra: Helene Egebøl [mailto:helene@egebol.dk]
Sendt: 22. juli 2019 12:21
Til: TRM Nanna Fannikke
Cc: niels.boel@se.dk
Emne: Godt lovforslag om ændring af byggeloven

Kære Nanna Fannikke, Som en del af den tidligere regerings grønne vækstteam glæder det mig virkelig at se dette lovforslag fordi det understøtter den grønne agenda i Danmark. Ved brug af målrettet teknologi bygningerne kan vi jo muliggøre en højere energi-effektivitet samt mere effektiv brug af bygningerne. Netop dette drøftede vi meget i vækstteamet under udarbejdelsen af vores anbefalinger. Udbredelsen af Bygningsautomatik er allerede omfattende i Danmark og sammenlignet med det øvrige EU så har vi her et forspring som vil give danske virksomheder, specielt rådgivere, vækst muligheder i resten af Europa inden for dette område. Vigtigt er det dog, at kravene bliver relativt specifikke, da min erfaring med dansk byggeri er, at jo mere detaljerede kravene er, jo mere effekt får de, specielt sådan noget som dette, da det er svært at se den endelige effekt før byggeriet er i drift. Det handler jo om at få sikret det mest bæredygtige løsning over mange år og ikke kun om at minimere opførelsesomkostningerne. Jeg vil med denne mail give udtryk for min begejstring for lovforslaget, der bestemt går i den rigtige retning. Tak for at du/I driver dette. Helene Egebøl Medlem af den tidl. Regerings Grønne Vækstteam

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
Att: Nanna Fannikke

Plan-Fjernvarme Bygas & Kraftvarme
Direkte tlf. 2795 2785
E-mail amaewe@hofor.dk
Dato 22.08.2019

Høringssvar til forslag til lov om ændring af byggeloven

Kære Transport- og boligministerie

Vi takker for muligheden for at levere et høringssvar vedrørende den kommende ændring i byggeloven, hvor der stilles krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer. Det er et område, hvor vi i HOFOR har rigtig meget erfaring og vi er meget positive over at se, at man tager fat på at udnytte denne metode til at opnå energieffektiviseringen i bygningsmassen.

Vi har dog to opmærksomhedspunkter i denne forbindelse. For det første undrer det os, at man ikke har valgt også at inkludere beboelsesejendommene, hvor vi kan se, der befinder sig et rigtig stort potentiale for energieffektiviseringer. Vi har over en årrække haft rigtig stort fokus på, hvordan man bedst kan udnytte dette potentiale gennem netop bygningsautomatiseringer og kontrolsystemer. På den baggrund har vi erfaret, at man gennem bygningsautomatisering og kontrolsystemer, har kunnet opnå både lavere varmeregninger og højere komfort for vores kunder. Effektivisering af varmeanlæggene i beboelsesbygningerne vil desuden medvirke til at øge effektiviteten betydeligt i de samlede fjernvarmesystemer med nemmere integrering af fx varmepumper, biomasse og andre vedvarende energikilder. Det fremgår af EU-direktivet, at der også gives mulighed for at udvide den nye lovgivning til beboelsesejendomme og det vil vi i høj grad anbefale, for så vel varmemeforbrugernes som den grønne omstillings skyld.

Vores andet opmærksomhedspunkt vedrører implementeringen af denne lovgivning. Det er et relativt kompliceret område og implementeres det forkert, kan det nemt ende som en hæmsko frem for en håndsækning til bedre energieffektiviseringer i bygningerne.

Det er helt konkrete emner som eksempelvis:

- hvordan og hvor ofte skal data for anlæggenes drift opsamles?
- Vil det være tilstrækkeligt at dataopsamlingen og analyser baseres på data fra målere?
- retningslinjer for beregning af benchmarking og effektiviseringskrav,

- hvordan kan det sikres, at der kan kommunikeres "på tværs af forskellige typer beskyttet teknologi, udstyr og producenter"?
- hvorledes kan man fastlægge hvad, der er "teknisk og økonomisk muligt"?

Vi håber derfor, at man vil inddrage branchen i implementeringsfasen således, at vi kan hjælpe med at opnå gode resultater for energieffektiviseringen i bygningsmassen. HOFOR stiller meget gerne vores ekspertise til rådighed. Vi har som nævnt stor erfaring med netop bygningsautomatisering og kontrolsystemer hos vores københavnske kunder.

Venlig hilsen

HOFOR

Erhvervs- og Analysekantoret
Transport- og Boligministeriet
Frederiksholmskanal 27F
1220 København K
Sendt pr. mail til trm@trm.dk og naf@trm.dk

2019-08-19

Høringssvar fra Dansk Standard vedr. Forslag til lov om ændring af byggeloven

Dansk Standard takker for muligheden for at kommentere på forslaget om lov om ændring af byggeloven, hvor Boligministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om ladestandere til elektriske køretøjer samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

Idet vi henviser til direktivets betragtning 40, ønsker vi at understrege betydningen af at indtænke standarder, når der skal udarbejdes betænkninger som følge af den nye lov:

”Uden at dette berører medlemsstaternes valg, hvad angår anvendelsen af sættet af standarder vedrørende bygningers energimæssige ydeevne [...] vil anerkendelsen og udbredelsen af disse standarder i medlemsstaterne få en positiv indvirkning på gennemførelsen af direktiv 2010/31/EU som ændret ved nærværende direktiv.”

Særligt ønsker vi i denne sammenhæng at fremhæve den internationale standard for energieffektivitet, der er oversat til dansk (DS/HD 60364-8-1:2015), og er en del af en serie af standarder vedr. elektriske installationer, som allerede er implementeret i lovgivningen og meget udbredt blandt virksomhederne.

Standarden for energieffektivitet i elektriske installationer er et redskab til optimering af energiforbruget i elinstallationer. Standarden fastlægger krav og anbefalinger til den elektriske del af energistyringssystemet, herunder energimåling, og er dermed et supplement til DS/EN ISO 50001, standarden for energiledelse. Herved opnår elinstallationen det krævede ydelsesniveau og den krævede sikkerhed ved det laveste strømforbrug.

For at sikre, at der er den fornødne hjemmel til at henvise til ovennævnte standarder om energieffektivitet i en bekendtgørelse, udstedt med hjemmel i de foreslåede regler vil Dansk Standard desuden anbefale, at byggeloven præciseres på den måde, at der indføres en udtrykkelig hjemmel til at undtage standarder, nævnt i regler udstedt i medfør af loven fra kundgørelse i Lovtidende, som dette f.eks. er sket i jernbanelovens § 99.

Ved indførelse af en regel i byggeloven, der minder om jernbanelovens § 99 sikres således en utvetydig adgang til, at de regler, der fremgår af lovforslaget bl.a. kan gennemføres samt overholde en nærmere angiven standard, som f.eks. den nævnte DS/HD 60364-8-1:2015.

I Dansk Standard stiller vi os meget gerne til rådighed for en videre drøftelse vedr. indarbejdelse af standarderne i bekendtgørelserne omhandlende de nærmere regler om ladestandere til elektriske køretøjer samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

Med venlig hilsen

Andreas Kaus Jensen
Public Affairs chef
D: 39966299 | M: 61928240
Mail: akj@ds.dk

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

15. august 2019

Kulturministeriets svar til høring over forslag til ændring af byggeloven

Kulturministeriet har ingen bemærkninger til det fremsatte lovforslag til ændring af byggeloven.

Kulturministeriet vurderer imidlertid, at de administrative forskrifter, der skal udstedes inden den 10. marts 2020 i henhold til lovændringerne, kan indeholde problemstillinger i forhold til de fredede bygninger og fortidsminder, som giver Kulturministeriet anledning til at komme med bemærkninger, når disse sendes i høring.

Med venlig hilsen

Sabine Erlenbach
Fuldmægtig

Transport-og Boligministeriet

Pr. mail: til: trm@trm.dk
CC.: naf@trm.dk

Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup

Magnoliavej 2-4
5250 Odense SV

Telefon 4343 6000
tekniq@tekniq.dk
www.tekniq.dk

Mobil: 28737339
Email: trh@tekniq.dk

Dato: 2. august 2019

J.nr. 2019-3143

Høring af udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven

TEKNIQ Arbejdsgiverne takker for muligheden for at afgive kommentarer til forslag til lov om ændring af byggeloven.

Side 1/2

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker at formålet med den foreslåede lovændring er at skabe hjemmel til at kunne implementere revisionen af EU's bygningsdirektiv i dansk lovgivning. TEKNIQ Arbejdsgiverne er derfor enige i formålet med lovændringen.

På et område mener vi dog, at lovændringen med fordel kan skærpes:

§ 4d, stk. 2.

Med lovforslaget lægges op til en direkte implementering af bygningsdirektivets bestemmelser om hvor mange parkeringspladser, der skal etableres i forbindelse med bygningerne for at være omfattet af lovens krav.

Elbiler vurderes at blive meget udbredt fremover, og det er generelt vurderingen, at der skal etableres ca. en ladestander pr. elbil. Dette er bl.a. belyst af Ea Energi-analyse i rapport om Elektrificeringens betydning for installationsfagene, som kan findes på <http://korturl.dk/9132>. En meget konservativ forventning om 350.000 elbiler med ladestander i 2030 betyder, at der over de kommende 10 år skal installeres 100 ladestander hver eneste dag året rundt. Det er derfor ikke ligegyldigt hvornår arbejdet går i gang. Det er derfor afgørende, at arbejdet kan gå i gang allerede nu, så vi ikke risikerer en flaskehals når vi nærmer os 2030.

Behovet for ladestander vil udvikle sig i takt med elbilers stigende udbredelse. Behovet for at kunne oplade sin elbil vil dog være ens, uagtet om man bor eller arbejder i en bygning med mange eller få parkeringspladser tilknyttet. TEKNIQ Arbejdsgiverne vurderer derfor, at det vil være uhensigtsmæssigt på forhånd at afgrænse Transport og Boligministeren fra at kunne fastsætte regler som sikrer, at der også skal etableres ladestander eller forberedes til etablering af ladestander i forbindelse med eksisterende bygninger med færre end hhv. 20 og 10 parkeringspladser. Derfor anbefaler TEKNIQ Arbejdsgiverne at § 4d, stk. 2, udgår af lovforslaget.

TEKNIQ Arbejdsgiverne står naturligvis til rådighed for en uddybning af vores høringssvar.

Med venlig hilsen

Simon O. Rasmussen
Underdirektør

Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup

Magnoliavej 2-4
5250 Odense SV

Telefon 4343 6000
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

Mobil: 28737339
Email: trh@teknig.dk

Dato: 2. august 2019

Side 2/2

Til Transport- og Boligministeriet

Sendt til trm@trm.dk
og naf@trm.dk

Dok. ansvarlig: TSK
Sekretær:
Sagsnr: s2019-762
Doknr: d2019-17266-9.0
19. august 2019

Høringssvar til lov om ændring af byggeloven

Branchefællesskab for Intelligent Energi har med interesse læst Transport- og Boligministeriets udkast til forslag til om ændring af byggeloven og ser positivt på, at der tages initiativ til at fremme den nødvendige infrastruktur til understøttelse af et intelligent energisystem, som er en forudsætning for en effektiv grøn omstilling.

Vi noterer os, at foreslåede ændringer implementerer direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (Bygningsdirektivet). Med lovforslaget forslås byggeloven ændret, således at der indføres lovhjemmel til at fastsætte nærmere regler om lade-standere og bygningsautomatik.

Branchefællesskabet bakker op om hensigten bag Bygningsdirektivets nye krav om at fremme udbredelsen af lade-infrastruktur til elektriske køretøjer og bygningsautomatik, der samlet set medvirker til at fremtidssikre vores bygningsmasse, øge energieffektiviteten og sikre muligheden for samspil med energisystemet. Samtidigt bemærkes det, at ændringsforslagene udgør en minimumsimplementering af Bygningsdirektivets krav.

Branchefællesskab for Intelligent Energi henviser til høringssvar fra Dansk Energi og Dansk EI-bilalliance fsa. de elementer af bygningsdirektivet, der vedrører lade-standere, idet vi bakker om disse høringssvar. Vores høringssvar fokuserer alene på den del af Byggeloven, der vedrører bygningers samspil med energisystemet, nemlig bygningsautomation.

Intelligent Energi ser frem til at se hjemmelen udmøntet i bekendtgørelsen og stiller sig til rådighed i dette arbejde.

Konkret har vi følgende bemærkninger om bygningsautomation:

Ad krav til bygningsautomations- og kontrolsystemer

Det bemærkes i lovforslaget, at installation af bygningsautomation- og kontrolsystemer i eksisterende bygninger skal resultere i lavere totalomkostninger. Denne forudsætning taler for en præcisering af, hvordan totalomkostninger skal beregnes, især hvilken tidshorisont der skal regnes i. Denne specificering vil være central for lovforslagets effekt, da byggebranchen bærer præg af at være en "compliance branche", hvor der er fokus på de målbare lovkrav, der er til byggeriet, og hvor uspecificerede lovkrav får lav prioritet.

Dernæst at et ensidigt fokus på bygningsautomatik, uden fokus på samspil mellem systemer, risikerer at medføre uintelligente og siloopbyggede systemer. Resultatet kan blive, at den ønskede energieffektivisering ikke opnås, og at indeklimaet forringes af manglende samspil mellem fx varme-, køle- og ventilationssystem. Samspillet bør også omfatte lokal produktion af energi samt lagring. Derudover bør det sikres, at styringssystemer understøtter tovejs-kommunikation, således at bygningers potentiale som aktiver i et intelligent energisystem kan udnyttes. Det gælder fx muligheden for at udnytte den store termiske varme i bygningen til at stoppe med at aftage fjernvarme i en periode, hvor varmepumperne ikke producerer varme, da produktionen af grøn el er lavere end efterspørgslen.

Det bemærkes, at direktivet alene fastsætter krav til bygninger med et effekttræk på 290 kW, nogenlunde svarende til mere end 5.000 m². I rapporten "Energifleksibilitetsmuligheder og termisk kapacitet i kontorbyggeri – En undersøgelse af teknisk potentiale" fra Teknologisk Institut (2014) vurderes det, at det optimale tekniske potentiale for fleksibilitet fås ved at fokusere på bygninger på over 1.000 m². Danmark har således mange bygninger i spændet 1.000-5.000 m², der med fordel i fremtiden kan understøtte energisystemet. Intelligent Energi opfordrer derfor til, at udmøntningen udvides til også at omfatte denne del af bygningsmassen. Denne opfordring skal ikke mindst ses i lyset af regeringens ambitiøse energi-og klimapolitiske målsætninger for 2030.

Med venlig hilsen
Branchefælleskabet Intelligent Energi

v.
Thomas Skaarup Østergaard

Til: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Titel: VS: Forslag til lov om ændring af byggeloven
Sendt: 02-09-2019 11:03:10
Bilag: signaturbevis.txt;

Fra: John Kepny-Rasmussen [mailto:jkr@kab-bolig.dk]
Sendt: 18. juli 2019 15:07
Til: TRM Nanna Fannikke
Cc: Brian Schnell
Emne: Forslag til lov om ændring af byggeloven

Hej Nanna Fannikke.

Forslaget til lov om ændring af byggeloven vedrørende indførelse af krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om ladestandere samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer) er mere end velkomment.

Erfaringerne i vores driftsorganisation omkring bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer er, at dette er et vigtigt værktøj til at opnå og fastholde et lavt energiforbrug. Vi har derfor igennem længere tid imødeset mere tydelige krav i byggeloven samt i Bygningsreglementet vedrørende bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

Forslag vedrørende indførelse af krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer anbefales præciseret således det tilsikres at kravet indføres overfor nybyggeri beboelsesbygninger – i særdeleshed ved etagehusbyggeri. For bestående beboelsesbygninger bør kravet om implementering af bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer indføres ved ombygninger af bygningers varme- og/eller ventilationssystemer i beboelsesbygninger – særligt ved beboelsesbygninger opført som etagehus.

Personligt så jeg gerne meget specifikke minimumskrav, da vi i dag desværre oplever løsninger, der ikke er specificeret tilstrækkeligt og derfor ikke fungerer optimalt. Dog ser jeg lovforslaget som et skridt i den rigtige retning.

Med venlig hilsen

John Kepny-Rasmussen
Energi- og varmekonsulent

Tlf. 38 38 18 90
jkr@kab-bolig.dk

Vester Voldgade 17 • 1552 København V
T 33 63 10 00 • www.kab-bolig.dk

[Følg KAB på Facebook >](#)

Denne e-mail fremsendes fra KAB.

Mailen kan indeholde fortrolige oplysninger, der ikke må videregives, kopieres eller på anden måde anvendes af andre end modtageren.

Hvis du ikke er rette modtager, beder vi dig kontakte KAB på +45 33 63 10 00 og herefter slette e-mailen.

KL's hørings svar til lovforslag om ændring af byggeloven

KL takker for muligheden for at kunne afgive hørings svar til lovforslag om ændring af byggeloven. KL tager forbehold for efterfølgende politisk behandling af sagen.

Høringsforslaget er et forslag om lovændring – bemyndigelseslovgivning – hvor byggeloven ændres, så der er mulighed for med tilbagevirkende kraft via den udførende lovgivning som bygningsreglement, bekendtgørelse mv. at stille krav om:

1. Ladestandere til elektriske køretøjer
2. Bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer

Ad 1)

Det vurderes positivt at lovgivningen tilpasses, så der ikke kun stilles krav til ladestandere ved nybyggeri og større ombygninger, men også til eksisterende byggeri.

Lovforslagets §4 stk 2 om minimum af ladestandere i eksisterende bygninger, der ikke er beboelse, med mindst 20 parkeringspladser og 10 ved større ombygninger, er svær at kommentere på, da det afhænger af hvor hurtig omstillingen til elkøretøjer kommer til at ske.

Frem mod 2030 må det dog vurderes at omstillingen går forholdsvis langsomt. Det interessante er hvor mange ladestandere der efterfølgende forlanges pr. henholdsvis 20 og 10 p-pladser.

Lovforslaget bør derfor understøttes af en vejledning på området, og der bør være en passende etableringsperiode, der kan håndteres i en kommunal planlægnings- og beslutningsproces.

Ad 2)

Det er vigtigt for KL at kommunerne inddrages i arbejdet omkring udarbejdelsen af bekendtgørelser indeholdende de tekniske og konkrete krav om selve installationen af bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

Der kan i den sammenhæng nævnes følgende fokuspunkter:

1. Anvisning af beregningsmetode for simpel tilbagebetalingstid (totaløkonomisk beregning) af bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer til varme-, køle- og ventilationsanlæg.
2. Hvis installationen heraf ikke vil være omkostningseffektiv i den konkrete bygning, er det så efter "Følg eller forklar"-princippet, eller vil det være op til byggemyndigheden i kommunerne?

Dato: 22. august 2019

Sags ID:

Dok. ID:

E-mail: KSL@kl.dk

Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1 af 2

3. Lovforslaget omfatter alle større bygninger, men hvad er minimumskravet? Er det ud fra kvadratmeterstørrelse eller teknisk kompleksitet, eller skal der laves en totaløkonomisk beregning i alle tilfælde?

4. Definition og krav til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer. KL anbefaler, at der stilles krav om åbne standarder, protokoller, snitflader mv..

5. Der bør dertil suppleres med viden om best practice på område samt anbefaling til kommuner om udarbejdelse af CTS strategi, så den enkelte ejendom ikke blot ses som en isoleret sag, men at der styres ensartet i en portefølje af bygninger.

6. Der kan være en bekymring for, om alle kommuner har den tekniske kompetence i driften, og der bør derfor være et fokus på kompetenceudvikling inden for området.

KL er som udgangspunkt positiv overfor de potentielle gevinster ved en automatisering i bygningsmassen. KL vil derfor gerne tilbyde at give input til udformningen af bekendtgørelsen i en tidlig fase, så kommunerne kan medvirke til at potentialerne realiseres i de kommunale bygninger.

KL er indforstået med at de økonomiske effekter af lovforslaget vil afhænge direkte af den konkrete udmøntning i bekendtgørelsen. KL ser derfor frem til også at modtage den kommende bekendtgørelse i økonomisk høring.

Venlig hilsen

Kristoffer Slottved

Dato: 22. august 2019

Sags ID:

Dok. ID:

E-mail: KSL@kl.dk

Direkte: 3370 3194

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 2 af 2

Til: Transportministeriet (trm@trm.dk)
Cc: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk), Rikke Sønderriis (KK5M@kk.dk)
Fra: Mette Hesthaven (JG6R@kk.dk)
Titel: Høring over forslag til lov om ændring af byggeloven - KK høringssvar
Sendt: 15-08-2019 10:27:48
Bilag: signaturbevis.txt;

Københavns kommune har følgende bemærkninger til forslag til lov om ændring af byggeloven:

Selvom der på nuværende tidspunkt kun er tale om bemyndigelsesbestemmelser vil Københavns Kommune allerede nu fremføre, at der alt efter hvilken implementeringsmodel der vælges, kan blive tale om et ekstra ressourcetræk hos kommunerne.

Kravene skal ifølge bemærkningerne gælde for såvel nyt som eksisterende erhvervsbyggeri, men der står intet om bygningsmyndighedens rolle i forhold til overholdelse af kravene. Der er tale om tekniske bestemmelser, så vi antager, at vi i forbindelse med nybyggeri "kun" skal kontrollere dokumentation. Der er større udfordringer med bestemmelserne om, at der også skal udføres energieffektiviseringsarbejder på eksisterende erhvervsbyggeri. Hvis man vælger en model som fx brandsikringsreglerne, hvor kommunerne skal kontrollere udførelsen, vil der blive tale om et stort ressourcetræk. Hvis man vælger modellen som fx ved indførelsen af reglerne om individuel måling af forbrugsposter eller ved de tidligere indførte energikrav ved ombygninger, hvor kommunerne skal forholde sig ansøgninger om fravigelse af reglerne, kan dette også medføre et stort ressourcetræk.

I er selvfølgelig velkomne til at kontakte os, såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen

Mette Hesthaven
Enhedschef
Byggesager Nord

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Byens Anvendelse

Njalsgade 13
Postboks 416
2300 København S

Telefon 3366 5200
Mobil 2636 4277
E-mail jg6r@kk.dk
EAN 5798009809452

Transport- og Boligministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

LANDSBYGGEFONDEN

Høringsvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af byggeloven

Transport- og Boligministeriet har den 5. juli 2019 fremsendt forslag om ovennævnte i høring. Ændringerne vedrører:

Indførelse af hjemmel til at der kan fastsættes nærmere regler om etablering af ladestandere for elektriske køretøjer.

Ved ladestandere forstås en teknisk installation, der kan oplade køretøjer, hvis drivmiddel er elektricitet.

Ladestandere foreslås at skulle etableres ved både nybyggeri og ved ombygninger af eksisterende bygninger, ligesom reglerne foreslås at skulle gælde både beboelsesbygninger og bygninger, der ikke er beboelsesbygninger.

I forbindelse med større ombygninger af beboelsesbygninger foreslås bestemmelsen at skulle omfatte boligejendomme, såfremt der er mere end 10 parkeringspladser. I forbindelse med forberedelse til, eller etablering af, ladestandere er beboelsesbygninger i praksis etageboliger.

En minimumsimplementering vil medføre, at der i beboelsesbygninger skal forberedes til installation af ladestandere på alle parkeringspladser, hvis der er mere end 10 parkeringspladser i nye bygninger samt bygninger, der gennemgår en større ombygning.

Uanset at nærværende høring alene vedrører en bemyndigelsesbestemmelse, som ikke har aktuelle økonomiske konsekvenser, ønsker Landsbyggefonden at gøre opmærksom på, at både forberedelse af etablering af ladestandere samt selve etableringen af ladestandere er en ikke ubetydelig merudgift for nyt boligbyggeri og for ombygning eller renovering af boligbyggeri.

Merudgifter som følge af øgede eller nye myndighedskrav kan ikke rummes inden for maksimumsbeløbet for støttet boligbyggeri, hvorfor der parallelt med indførelsen af disse krav må ske en nødvendig forhøjelse af maksimumsbeløbet.

Studivestredede 50
1554 København V

Telefon 3376 2000
Telefax 3376 2005

lbf@lbf.dk
www.lbf.dk

CVR nr. 62 47 54 12

15. august 2019

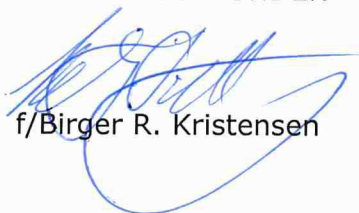
Vor ref.: BRK/SNI

Høring j.nr.: 2019-
3143

Indførelse af hjemmel til at der kan fastsættes nærmere regler om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer.

Systemerne skal styre de tekniske systemer i bygningen. Reglerne tænkes på nuværende tidspunkt alene at skulle vedrøre store bygninger til erhverv, hvilket dermed ikke giver Landsbyggefonden anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
LANDSBYGGEFONDEN

f/Birger R. Kristensen

f/Sune Skovgaard Nielsen

Til: Transportministeriet (trm@trm.dk)
Cc: ESEV - Erik Severin (esev@orbicon.dk), TOBR - Torben Brølling (tobr@orbicon.dk), TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: CHHR - Christian Hansen (chhr@orbicon.dk)
Titel: Høringssvar vedr. journalnummer 2019-3143, Ændring af Byggeloven
Sendt: 23-08-2019 16:26:12

Høringssvar:

Orbicon A/S vil gerne udtale støtte til den nye § 4e vedr. bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer. Den er et første trin på vejen til at sikre væsentlige energibesparelser.

Vi har dog et par spørgsmål:

1. Hvorledes sikres det, at der udføres en effektiv kontrol med at "at investeringen skal have en tilbagebetalingstid på mindre end 3 år," ikke bruges helt uhæmmet uden hold i virkeligheden?
2. Hvilke krav er der til dokumentation af investeringens tilbagebetalingstid?
3. Hvem udfører den ovennævnte kontrol?

Begrundelse for ovenstående høringssvar:

Orbicon har en række bygningsautomatik specialister, hver især med 20-30 års fuld tids erfaring med bygningsautomatik.

Det er disse specialisters erfaringer at:

- Rigtigt udførte bygningsautomatikanlæg er gode til at afsløre energispild
- Rigtigt udførte bygningsautomatikanlæg er gode til at eftervise energirigtig drift
- Pga. manglende lovkrav til udformning er mange bygningsautomatikanlæg aldrig blevet udført energimæssigt rigtigt. Dette forårsager derfor et væsentligt forøget energiforbrug.
- Pga. manglende lovkrav til udformning er mange bygningsinstallationer reelt udført uden egentlig sammenhængende bygningsautomatik. Dette forårsager derfor et væsentligt forøget energiforbrug

Orbicon står meget gerne til rådighed for at uddybe ovenstående høringssvar og begrundelser

Venlig hilsen

Christian Hansen

Bygningsautomatik og Commissioning
Ingeniør
Bygherrerådgivning og Byggestyring

Mobil: +4524871198
chhr@orbicon.dk

Orbicon A/S

Linnés Allé 2, 2630 Taastrup
Tlf. +45 44 85 86 87
CVR-nr. 21 26 55 43
www.orbicon.dk

[Tilmeld dig vores nyhedsbreve](#)

 [Følg os på LinkedIn](#)

 [Følg os på Facebook](#)

 [Følg os på Instagram](#)

Til: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Titel: VS: Vedr. nye krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i større bygninger.
Sendt: 02-09-2019 11:02:52

Fra: Niels Boel [mailto:niels.boel@se.com]
Sendt: 22. juli 2019 14:44
Til: TRM Nanna Fannikke
Emne: Vedr. nye krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i større bygninger.

Hej Nanna

Jeg har med interesse læst oplægget vedr. nye krav om bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i større bygninger.
<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/63069>

Dette krav er vigtigt, da krav til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i bygningsreglementet indtil nu har været fraværende.

Det betyder derfor at bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer ikke specifikt indgår i de krav til funktionsafprøvning, der blev en del af BR ved sidste revision.

I dag indgår der normalt altid bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i danske bygninger over ca. 1.000m². men desværre i varierende kvalitet.

Og da der ikke er nogen lovgivningsmæssige krav, så afhænger omfanget og funktionen af den rådgiver eller entreprenør der har beskrevet systemet.

Den Danske Byggebranche er en compliance branche. Dvs. der udføres kun det som *udtrykkeligt* er beskrevet og kun hvis det forventes at dette efterfølgende kontrolleres.

Samtidig er totalentrepriser den alt dominerende og foretrukne byggemetode i Danmark, specielt inden for offentligt byggeri.

Her ligger et overordnet byggeprogram til grund for projektet.

Byggeprogrammet beskriver ofte ønsker til indretning, design og den generelle funktion af bygningen og dette suppleres så med relativt få krav om vedvarende energi, certificerings ambitioner mv.

Dokumentet stiller selvfølgelig krav om opfyldelse af Bygningsreglementet, men Bygningsreglementet er ukonkrete i forhold til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer og henviser til anvisninger og tilknyttede vejledninger, altså noget som er svært at se, måle og veje, og som derfor ikke nemt kan kontrolleres og dokumenteres.

Samtidig udføres Fagtilsyn ligeledes sjældent i tilstrækkeligt omfang, specielt i totalentrepriser hvor ansvaret for at kontrollere totalentreprenørens projekt, påhviler totalentreprenøren selv.

Eventuelle sanktioner effektueres sjældent og vil typisk kunne tilbagevises på baggrund af et upræcist byggeprogram derfor får bygningsreglementet en meget lille effekt i forhold til det færdige byggeri.

Vi ser desværre en lang række helt nye, eller nyligt energirenoverede bygninger, som bruger langt mere energi end beregnet, *HOFOR beskrev sidste år hvordan langt de fleste nye byggerier i deres forsyningsområde anvendte op til 60% mere energi end projekteret.*

Dette er den største udfordringer, hvis byggeriet skal levere sin del af målsætningen om 70% CO₂ reduktion i 2030

Således bør kravene til bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer i BR være relativt konkrete. Ikke i forhold til teknologi og åbne protokoller mv.

Men mere i form af minimumskrav til sammenhæng imellem belysning, ventilation, varme og køl. Der skal være tale om et system der fungerer som en samlet enhed, således styring, informationer og data fungerer sammen, for den samlede bygning.

Desværre har kvaliteten af byggeri igennem de seneste 10-20 år været for nedadgående, byggematerialerne er blevet bedre. Men når det kommer til selve byggeprojektet, er laveste pris fortsat den absolut vigtigste faktor.

Derfor har vi i de seneste år oplevet en række selvstændige systemer eller stand alone løsninger der måske hver især kan

betegnes som bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer, men som i praksis modarbejder hinanden og måske køler og varmer på samme tid, simpelthen fordi de ikke kommunikerer sammen.

Der bør derfor som minimum kræves at der installeres et samlet system, der omfatter lys, varme, ventilation og køl både på hovedanlæg og i zoner.

Bygningsstyrelsen har arbejdet med dette igennem længere tid og der kan findes yderligere information bl.a. på deres hjemmeside. Se vedlagte information

Projektering

Fra Bygningsstyrelsens hjemmeside

"Fagspecifikke ydelsesbeskrivelser

Årsagen til, at mange byggerier ikke er brugbare ved aflevering, er i mange tilfælde at finde i projektmaterialer, som ikke er koordineret fagene imellem, eller at der er et spænd mellem, hvor rådgiverne har stoppet deres projektering, og hvor leverandører/entreprenører starter deres projektering."

<https://www.bygst.dk/godt-byggeri/fagspecifikke-ydelsesbeskrivelser/>

Fagspecifikke ydelsesbeskrivelser

<https://www.bygst.dk/media/708906/FYB-BMS.PDF>

<https://www.bygst.dk/media/708915/FYB-Ventilation.pdf>

https://www.bygst.dk/media/708912/FYB-Laboratorieventilation_rumstyringer.pdf

<https://www.bygst.dk/media/708909/FYB-Facader.pdf>

<https://www.bygst.dk/media/708909/FYB-Facader.pdf>

https://www.bygst.dk/media/708900/FYB_IT-netvaerk.pdf

Fagtilsyn

Både af totalentreprenørens projekt inden byggestart og efterfølgende inden aflevering.

Fra Bygningsstyrelsens hjemmeside

<https://www.bygst.dk/godt-byggeri/kvalitetssikring-af-projektmaterialer/>

"Kvalitetssikring af projektmaterialer

Bygningsstyrelsens erfaring er, at kvaliteten af projektmateriale til store og små byggesager ofte ikke er tilstrækkelig til at opføre byggerierne i den forventede kvalitet og til den forventede tid og økonomi."

Sammenhæng af tekniske anlæg

Nye undersøgelser viser at ifølge den europæiske EUBAC-certificering, vil langt de fleste nye danske byggerier ikke kunne opnå bedre rating en "D" eller "C" dette skyldes typisk at der ikke fokuseres på sammenhængen imellem og styringen af de tekniske anlæg.

Yderligere information:

Søren Østergaard Jensen, Teknologisk Institut

Mads Køhler Pedersen, Teknologisk Institut

Christian Holm Christiansen, Teknologisk Institut

Muhyiddine Jradi, Syddansk Universitet

Med venlig hilsen

Niels Boel

Channel Director

Digital Energy Division

Energy Management Business

Schneider Electric

D +45 6021 7884

M +45 6021 7884

Skype niels.boel@se.com

E niels.boel@se.com

Lautrupvang 1

2750

Ballerup

Denmark

*Please consider the environment before printing

this e-mail

Til: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Fra: TRM Nanna Fannikke (naf@TRM.dk)
Titel: VS: Bemærkninger til høring vedr. forslag til lov om ændring af byggeloven. Sagsnummer 2019-3143
Sendt: 02-09-2019 11:04:18
Bilag: signaturbevis.txt;

Fra: Erik Malik Tvilling Jensen [mailto:etj@stm.dk]
Sendt: 10. juli 2019 14:57
Til: TRM Nanna Fannikke
Cc: Sofie Hammer; Maja Butho Skovsgaard
Emne: Bemærkninger til høring vedr. forslag til lov om ændring af byggeloven. Sagsnummer 2019-3143

Kære Nanna

Angående: Forslag til ændring af Byggeloven (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om ladestandere samt bygningsautomatiserings- og kontrolsystemer), sagsnummer 2019-3143

I har i ændringsforslaget indsat en territorialbestemmelse, denne er overflødig i og med at Byggeloven ikke er gældende for hverken Grønland eller Færøerne. Det bør i stedet fremgå af bemærkningerne til ikrafttrædelsesbestemmelsen at lovændringen ikke finder anvendelse for Grønland/Færøerne, da hovedloven/byggeloven ikke finder anvendelse, jf. JM's Lovkvalitetsvejledning afsnit 2.6.2.1. Lovkvalitetsvejledningen kan findes her: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202372>
Du er velkommen til at ringe eller skrive ved spørgsmål.

Mvh Erik

Erik Malik Tvilling Jensen
Stud.jur, Statsministeriet
Direkte telefon +45 33 92 22 06
Personlig e-post etj@stm.dk